

**ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

БОЙЧУК О.І., СТРУТИНСЬКА Т.З.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ
НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 055 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ,
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

УДК 327:001.89(083.13)

Затверджено на засіданні Вченої ради Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 2 від 13 жовтня 2017 року)

Рецензенти:

Щедрова Галина Петрівна - доктор політичних наук, професор Університету імені Альфреда Нобеля

Гурак Ігор Федорович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Бойчук О. І., Струтинська Т.З. Методичні вказівки до написання курсових робіт для студентів денної форми навчання спеціальності 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» [текст] / Укладачі О. І. Бойчук, Т. З. Струтинська. – Івано-Франківськ : Факультет історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. — 34 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Факультету історії, політології і міжнародних відносин ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і призначені для студентів денної форми навчання напрямку підготовки 055 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”. У посібнику подані загальні правила виконання курсової роботи. Надано правила оформлення тексту роботи та бібліографії.

© Струтинська Т.З.,
© Бойчук О.І., 2017 рік
© Прикарпатський
національний
університет імені
Василя Стефаника,
2017 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ВИБІР ТЕМИ І СКЛАДАННЯ ПЛАНУ РОБОТИ.....	6
2. ПОШУК, ЗБІР ТА МЕТОДИ ОПРАЦЮВАННЯ НОРМАТИВНО- ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ	7
3. НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
4. ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ ТА СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	12
5. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	15
ДОДАТКИ.....	16

ВСТУП

Остаточне виокремлення науки про міжнародні відносини у самостійну галузь суспільствознавства зумовлене значним зростанням кількості, різноманітності та значення політичних проблем, політичних ідей і процесів, які охопили сучасний світ, зростаючою взаємозалежністю акторів міжнародного життя, всеохоплюючими процесами глобалізації. Природно, що міжнародні відносини стали однією з провідних наук, яка займається дослідження історичного становлення, сучасного стану реалії на міжнародній арені, а також прогнозуванням розвитку подій у майбутньому

Дисципліни, які включені в процес підготовки студента спрямовані на систематичне вивчення процесів, які мають місце у сучасному міжнародному співтоваристві та характеризуються складністю, взаємозалежністю та виникненням нових проблем та викликів, які постають перед акторами міжнародного середовища. Вивчення даного спектру особливостей міжнародних відносин покладено на самостійну роботу студента, так як це сприяє ґрунтовній та всеосяжній підготовці сучасного фахівця з міжнародних відносин.

Відповідно Положенню про організацію освітнього процесу в університеті курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Таким чином, курсова робота – це закінчене теоретико-емпіричне дослідження, що систематизує та поглиблює фахові знання й уміння студентів, виявляє їх наукові інтереси та здібності.

Метою курсової роботи є розвиток навичок самостійної науково-пошукової роботи, роботи із нормативно-правовою базою, поглиблення теоретичних знань і практичних умінь під час розв'язання конкретного завдання та письмового викладу отриманих унаслідок виконаного дослідження результатів.

Завдання курсової роботи:

- надання студентові можливостей самостійного визначення напрямків дослідження через вибір теми та висвітлення її актуальності;
- поглиблення теоретичних знань зі спеціалізації з метою підвищення рівня професійної майстерності. Використання набутих в процесі навчання теоретичних знань з різноманітних проблем методології політологічного дослідження;
- закріплення умінь і навичок самостійної роботи з нормативно-правовими актами, науковою та навчально-методичною літературою, складання списку використаних джерел та їх критичного аналізу, а також належного оформлення результатів наукових досліджень. Аналіз вітчизняного та міжнародного досвіду з даного питання;
- демонстрація здатності узагальнювати матеріали та застосовувати сучасну методологію наукових досліджень при вирішенні визначених

проблем, формулювати завдання, гіпотезу дослідження та його результати, робити обґрунтовані висновки;

- розвиток творчих здібностей і можливостей студентів, заохочення їх до самостійної науково-дослідницької діяльності.

Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням відповідного блоку навчальних дисциплін, а також науково-педагогічному профілю кафедри міжнародних відносин (Додаток 1). Пропонуючи теми курсових робіт, викладачі кафедри повинні орієнтувати студентів на актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин, а також заохочувати ініціативу і вияв власних наукових інтересів студента.

Основною формою керівництва курсовою роботою студента є консультування, яке має бути індивідуальним і всебічним, тобто установчим, методичним, методологічним, тематичним, поточним тощо. Контроль за роботою студента над курсовою роботою допомагає сформувати необхідні навички, виховати у студентів критичний підхід до матеріалів, що містяться у навчальній літературі та монографіях, навчити логічно викладати свої думки і робити необхідні узагальнення і висновки.

При підготовці курсової роботи пошукувач повинен виконати такі вимоги:

1. Курсова робота повинна бути завершеним науковим дослідженням, виконаним самостійно.

2. Курсова робота повинна мати достатньо обґрунтовані та чітко сформульовані загальні теоретичні положення з конкретної проблеми або систему поглядів того чи іншого дослідника.

3. Студент повинен продемонструвати засвоєння сучасних світових методико-теоретичних положень та відповідних їм дослідницьких методик, а також оволодіти сучасними категоріями науки про міжнародні відносини, її проблематикою, поняттями, підходами та технологіями.

Специфікою роботи з даної проблеми є необхідність вивчення та аналізу різноманітних підходів до застосування різноманітних парадигм, методів та підходів теорії міжнародних відносин при аналізі явищ, які мають місце в сучасному полі міжнародного співтовариства. Розглядання засад науки про міжнародні відносини, зокрема в Україні, потребує аналізу значної кількості сучасного фактичного матеріалу, комплексного використання методів дослідження.

Виконання курсової роботи складається з таких етапів:

- 1) вибір (формулювання) теми і складання плану роботи;
- 2) пошук нормативно-правових джерел, наукової та навчально-методичної літератури, їх опрацювання;

- 3) робота над змістом курсової роботи, підготовка тексту і подання його науковому керівникові;

- 4) доопрацювання курсової роботи із врахуванням зауважень наукового керівника і подання її науковому керівникові для рецензування і оцінювання;

- 5) захист курсової роботи та підсумкове оцінювання.

1. ВИБІР ТЕМИ І СКЛАДАННЯ ПЛАНУ РОБОТИ

Обираючи тему курсової роботи з тематики, запропонованої кафедрою, здобувач освітнього рівня «Бакалавр» повинен зорієнтуватись у тому, щоб дослідження, здійснене в процесі розробки курсової роботи, можливо було продовжити в подальших наукових пошуках. Оскільки запропонована тематика курсових робіт не може охопити усі актуальні проблеми міжнародних відносин, перелік може бути розширений, в тому числі і з врахуванням наукових інтересів студентів.

Відповідно навчального плану освітнього рівня «Бакалавр» на 1-4 курсах здобувачі отримали теоретичні знання і практичні уміння та навички з певних спеціальних дисциплін (серед них з історії та теорії міжнародних відносин та ін). Чинниками, які впливають на вибір теми курсової роботи, можуть бути рівень фахової та методичної підготовки здобувача, його наукові зацікавлення. Необхідно враховувати також рівень розробленості тієї чи іншої проблеми в науковій літературі. Формулюючи тему, слід упевнитися, що об'єктивні наукові джерела можуть забезпечити опрацювання і розвиток даної проблеми. При цьому слід пам'ятати, що інформація, отримана з Інтернету, не завжди є об'єктивною і науковою.

При виборі теми курсової роботи необхідно надавати перевагу тим дослідженням, результати яких можуть бути використані у майбутній професійній діяльності. Допомогу студентові при виборі (формулюванні) теми може надати науковий керівник. Назва курсової роботи повинна бути лаконічною, відповідати обраній проблемі та суті дослідження. Тема курсової роботи вказується на **титульній сторінці (Додаток 2)**.

Після вибору теми студенту необхідно розробити **план курсової роботи**. Самостійно складений студентом план обговорюється з науковим керівником. **План включає:** вступ; 2-3 взаємопов'язані і логічно побудовані розділи, що дозволяють розкрити тему; висновки. План курсової роботи повинен бути складним, в залежності від теми і задуму автора, зокрема, мети і завдань, які він має намір реалізувати.

Важливо, щоб складові частини курсової роботи були взаємопов'язані між собою. Так, визначені у вступі завдання складають зміст основної частини роботи, а у висновках підводяться підсумки проведеного дослідження. У процесі роботи план може уточнюватися. Остаточний відкоригований план курсової роботи відображається у змісті, де перелічуються заголовки усіх структурних частин курсової роботи і вказуються сторінки, на яких вони починаються. Зразок оформлення змісту курсової роботи поданий у **Додатку 3**.

2. ПОШУК, ЗБІР ТА МЕТОДИ ОПРАЦЮВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ

Для підготовки і написання курсової роботи студент може використовувати кілька видів матеріалів: 1) нормативно-правові акти держави та міжнародно-правові акти, які мають стосунок до широкого кола міжнародних акторів; 2) теоретичні джерела, 3) статистичні дані.

До перших передусім належать Конституція України, кодекси, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які містять юридичні норми та здійснюють правове регулювання суспільних відносин в Україні, а також ратифіковані Верховною Радою України міжнародні договори. До цієї ж групи можна зарахувати локальні правові акти (наприклад, статути і положення діяльності державних та громадських організацій, колективний договір, правила внутрішнього трудового розпорядку на підприємстві, в установі чи організації та ін.), акти тлумачення чинного законодавства (рішення Конституційного Суду України) та правозастосувальні акти (постанови, накази, рішення, ухвали та ін., прийняті у конкретних справах).

У бібліотеках можна отримати Конституцію і кодекси України як окремі видання; необхідні закони та підзаконні акти, а також акти їх тлумачення можна знайти у «Відомостях Верховної Ради України», «Голосі України», «Урядовому кур'єрі» та інших офіційних виданнях. Інші нормативні матеріали студенти можуть отримати безпосереднього на підприємствах, установах, організаціях або використати типові.

Теоретичними джерелами є наявні в бібліотеках підручники, навчальні та методичні посібники, курси лекцій, наукові статті на відповідну тематику, дисертації та автореферати, монографії та збірники наукових праць, матеріали наукових конференцій, публікації в газетах і журналах, довідкова література; з певними застереженнями може бути використана інформація, отримана з Інтернету.

Методика вивчення літератури як основа наукового дослідження в курсовій роботі залежить від характеру й індивідуальних особливостей здобувача – загальноосвітнього рівня й спеціальної підготовки, ерудиції та особливостей пам'яті, звичок і працездатності.

Разом із цим, є доцільним дотримання загальних правил опрацювання літератури. Спочатку потрібно ознайомитись з основною літературою (законодавчими актами, підручниками, першоджерелами), а потім – додатковою (інструктивними матеріалами, статтями про конкретні дослідження тощо). Вивчення складних джерел (монографій) слід починати лише після опрацювання простіших (підручників). Відібрана література підлягає уважній обробці. Попереднє ознайомлення включає побіжний огляд змісту, читання передмови, анотації. Розділи, що мають особливе значення для курсової роботи, старанно опрацьовують, звертаючи особливу увагу на ідеї й пропозиції щодо вирішення проблемних питань обраної теми, дискусійні питання, наявність різних точок зору й протиріч. У процесі

опрацювання літератури на окремих аркушах або картках роблять конспективні записи, виписки з тексту, цитати, цифровий матеріал. При цьому слід обов'язково робити повні бібліографічні записи джерел: автора, назва книги (статті), видавництва (назви журналу), року видання, обсягу книги (номеру журналу), номеру сторінки з тим, щоб використати ці записи для підготовки списку використаної літератури й зробити необхідні посилання на джерела в тексті курсової роботи.

При виконанні курсової роботи **рекомендовано використовувати наступну літературу:**

ОСНОВНА

1. Яковенко Н. Вступ до історії : [монографія] / Наталя Яковенко. – К. : «Часопис «Критика»», 2007. – 376 с
2. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : [Підручник.] – 6-те вид., переробл. і доп. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання, 2008. – 310 с.
3. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень : [Підручник] / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К. : Знання, 2005. – 309 с.
4. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин : [Підручник] – 3-тє ви., перероб. і доп. / М. З. Мальський, М. М. Мацях. – К. : Знання, 2007. – 461 с
5. Шепєлєв М.А. Теорія міжнародних відносин : [Підручник] / М. А. Шепєлєв. – К. : Вища школа, 2004. – 622 с.
6. Орлова Т.В. Історія сучасного світу : [Навч. посібник] / Т. В. Орлова. – К. : Знання, 2006. – 551 с.
7. Fukuyama F. The origin of the political order. From prehuman time to the French Revolution. / F. Fukuyama. – NY : Farrar, Straus and Giroux, 2011. – 450 s.
8. .Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусії : [монографія] / [Пер. За ред. М. Климчук] – К. : «Часопис «Критика»», 2015. – 432 с.
9. Основы общей теории международных отношений : [Учебное пособие] / [Под ред. А.С. Маныкина] – М.: Изд-во МГУ, 2009. – 592 с.
10. Цыганков П.А. Теория международных отношений : [Учеб. пособие] / П. А. Цыганков. – М.: Гардарики, 2004. – 590 с.

ДОПОМІЖНА

1. Згуровский М. З. Исследование социальных процессов на основе методологии системного анализа / Згуровский М. З., Доброногов А. В., Померанцева Т. Н. – К. : Наук. думка, 1997. – 228 с.
2. Крушельницкая О. В. Методология и организация научных исследований : [учеб. пособие] / О. В. Крушельницкая. – К. : Кондор, 2003. – 192 с.
3. Цехмісторова Г.С. Основи наукових досліджень : [Начальний посібник] / Г. С. Цехмістрова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 240с.
4. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин : [підручник] / В. В. Мадіссон, В. А. Шахов. – К., 1997. – 460 с.
5. Парсонс Т. Система современных обществ / Т. Парсонс. – М., 2003. – 270 с.
6. Пилюшенко В. Л. Методологія та організація наукового дослідження / В. Л. Пилюшенко, І. В. Шкрябак. – К., 2008.
7. International Relations Theory for the Twenty-First Century. An introduction : [ed. by Martin Griffiths]. – NY : Routledge, 2007. – 195 s.
8. Садовский В. Н. Системный подход в современной науке (к 100-летию Людвиг фон Бергаланфи) / В. Н. Садовский, И. К. Лисеев. – М. : Прогресс-Традиция, 2004. – 560 с.
9. Сурмін Ю. П. Методология и методы социологических исследований : [Учеб. пособие] / Ю. П. Сурмин, Н. В. Туленков. – К. : МАУП, 2000. – 304 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ipiend.gov.ua/>
4. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.kiev.ua/>
5. Сайт Українського центру політичного менеджменту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/>
6. Сайт журналу «Віче» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/>
7. Сайт альманаху «Грані» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.grani.org.ua/>
8. Сайт наукового вісника «Гілея» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gileya.org.ua/>

9. Сайт журналу «Нова парадигма» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.novaparadigma.org.ua/>

10. Сайт журналу «ПОЛИС» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.polistudies.ru/>

11. Сайт журналу «Общественные науки и современность» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ons2000.chat.ru/index.htm>

12. Сайт журналу «Полития» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nasledie.ru/>

13. Сайт журналу «Зовнішні справи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uaforeignaffairs.com//>

14. Електронна бібліотека ГУМЕР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gumer.info/>

15. Портал політичних наук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politzone.in.ua/>

16. Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини» [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <http://www.publications.lnu.edu.ua/bulletins/>

17. Автоматичне оформлення джерел по ВАК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vak.in.ua/>

3. НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після опрацювання джерельної бази пошукувач приступає до написання курсової роботи. Рекомендується така структура курсової роботи:

1. **Зміст.**
2. **Вступ.**
3. **Основна частина**, що складається з декількох розділів.
4. **Висновки та пропозиції.**
5. **Додатки** (таблиці, схеми, діаграми, графіки тощо).
6. **Список використаних джерел.**

При цьому здобувач повинен дотримуватися певних вимог щодо змісту окремих частин курсової роботи.

У **вступі (обсяг – 3-4 сторінки):**

- визначається **актуальність теми** (наскільки її розробка є потрібною і важливою у контексті вітчизняної політичної науки);

- чітко формулюються **мета і завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження**. **Мета** курсової роботи – це кінцевий результат дослідження, який передбачає розв'язання визначеної проблеми; **завдання** – це певні етапи досягнення цього результату. При визначенні **об'єкта і предмета** дослідження слід виходити з того, що об'єкт є ширшим, ніж предмет. Якщо об'єкт дає відповідь на питання «що досліджується», то предмет визначає окремі аспекти аналізу досліджуваної проблеми;

- вказуються **методи дослідження**, використані автором під час наукового пошуку;

- подається **огляд літератури** за темою курсової роботи, який, по-перше, демонструє обізнаність автора у вибраній темі, по-друге, дозволяє охарактеризувати історію розвитку досліджень даної теми та наявну базу знань. При цьому слід проаналізувати, наскільки глибоко досліджувалася дана тема у фундаментальних та інших працях, систематизувати найважливіші положення, виявити питання, які не отримали відповіді у попередніх дослідженнях та логічно пов'язати їх з завданням виконуваної роботи.

В рамках **основної частини роботи (обсяг – 23-27 сторінок)** виконавець курсової роботи повинен і виконати завдання, визначені у вступі і досягти поставленої мети курсової роботи. Основна частина має включати 2-3 самостійні, але взаємопов'язані розділи, у яких розкриваються основні положення теми курсової роботи. На основі опрацьованого матеріалу здійснюється розгорнутий виклад теоретичних положень та емпіричних даних, що досліджуються. Основна частина курсової роботи повинна мати не описовий, а творчий, аналітичний характер. Важливо, щоб при написанні курсової роботи була висвітлена позиція автора, його міркування щодо питань, які розглядаються, пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства тощо. Пошукувач повинен супроводжувати виклад матеріалу власними коментарями, **завершувати кожне питання чи розділ коротким узагальнюючим висновком**. Цей висновок повинен нести наукову новизну чи особисту думку автора до уже відомого матеріалу як результату проведеного дослідження.

Певну частку курсової роботи складає цитування. У роботі не повинно бути переписаних з підручників положень і формулювань, а допускаються лише посилання на них. Цитати роблять дослідження вагомим з наукової точки зору, допомагають автору підтвердити свою думку чи спростувати інші твердження. При цитуванні слід дотримуватися як міри, так і певних правил. Цитату треба наводити у лапках, у тій формі, у якій вона подана у першоджерелі, і супроводжувати посиланням.

Загальні **висновки (обсяг – 3-4 сторінки)**, які завершують курсову роботу, мають відобразити кінцеві результати наукового дослідження студента. Це коротке резюме з усього змісту курсової роботи, що показує, якою мірою вирішено завдання й досягнуто мети, сформульованої у вступі. У висновках **обов'язково подаються рекомендації щодо практичного застосування даної роботи**.

Своєчасне виконання курсової роботи з обраної теми за вказаною проблемою залежить від організації здобувачем своєї праці. Для цього необхідно скласти план-графік виконання роботи, відмітити час на пошуки та вивчення необхідної літератури, збір та систематизування фактичного матеріалу, складення і написання першого варіанту роботи. При цьому важливо забезпечити виконання курсової роботи у встановлений графіком освітнього процесу строк.

Специфікою даної курсової роботи є вмiле використання основних доробків сучасної науки в сферi міжнародних відносин, історії становлення

основних процесів та явищ та її прогностичний характер, що відповідає основним завданням комплексу дисциплін спеціальності «Міжнародні відносини»

Готовий текст слід знову уважно перечитати, відредагувати, зробити уточнення, звірити витяги або фактичні дані з джерелами, виправити синтаксичні та стилістичні помилки. Крім того, необхідно звернути увагу на чіткість і повноту викладення обробленого матеріалу, його послідовність, логічність та відповідність питанням плану, пропорційність викладання, позбавитися зайвих слів, скорочень.

Щоб уникнути багаторазової переробки, доцільно на кожному етапі виконання курсової роботи консультиватися з науковим керівником. **При цьому науковий керівник повинен:**

- відмітити кожен помилку та неточність;
- вказати їх сутність та раціональні шляхи вирішення завдання;
- уточнити або виправити не зовсім чіткі поняття;
- відмітити стилістичні похибки.

Якщо здобувач не готовий до завершальної стадії курсової роботи, це питання виноситься на розгляд засідання кафедри за участю наукового керівника і здобувача.

4. ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ ТА СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Курсова робота для студентів денної форми, які навчаються на міжнародних відносинах повинна дотримуватися змісту та форми. Дотримання цих вимог студентами досягається, по-перше, у результаті самостійної творчої діяльності; по-друге, за рахунок співпраці з керівником курсової роботи, виконання його порад, а також цих рекомендацій.

При підготовці курсової роботи із запропонованої проблеми студент повинен дотримуватися таких вимог:

- робота виконується державною мовою. Текст курсової роботи набирається на комп'ютері;
- готується кожним студентом індивідуально і самостійно;
- має бути кваліфікаційною працею, що сприятиме подальшій професіоналізації здобувача, його глибокому розумінню сучасних наукових парадигм, вільному використанню загальноприйнятих понять, тлумачень, підходів та сучасних технологій у науці про міжнародні відносини;
- здобувач повинен вміло, стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал. В тексті не повинно бути граматичних та стилістичних помилок, а оформлення має відповідати вимогам щодо робіт такого рівня;
- неприпустимо застосовувати знак питання та знак оклику без відповідних роз'яснень наукового керівника;
- на останній сторінці здобувач повинен поставити свій підпис, число, місяць та рік виконання роботи.

Загальний обсяг курсової роботи становить 30-35 сторінок. Усі сторінки роботи нумерують у верхньому правому кутку, крім першої (титульної) сторінки, та другої – сторінки зі змістом роботи. Таким чином, нумерація починається зі вступу з 3 сторінки.

Курсова робота має бути надрукована на білому папері формату А-4 (поля: ліве – 3 см, нижнє на верхнє – по 2 см, праве – 1,5 см). Курсова робота повинна бути підшита. Текст друкується шрифтом Times New Roman, кегль 14, вирівнювання основного тексту – за шириною аркуша, абзац – 1,27 см. Назви структурних елементів: зміст, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки друкуються великими літерами, виділяються жирним шрифтом і вирівнюються по центру аркуша. Назви підрозділів друкуються маленькими літерами, виділяються жирним шрифтом і вирівнюються по центру аркуша (**Додаток 5**). Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки. При цьому доцільно використовувати сполучення клавіш Ctrl+Enter. У рамках розділу підрозділи друкуються з нового абзацу.

Список використаних джерел (рекомендована кількість – не менше 25) має містити опрацьовані студентом нормативно-правові акти, наукову, навчальну, методичну літературу. Список використаних джерел повинен включати повний бібліографічний опис використаних при написанні курсової роботи джерел.

З приводу оформлення бібліографічного опису рекомендуються наступні варіанти. Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року, які набули чинності 10.03.2017 року в оформленні бібліографічного опису, здобувач має право вибирати між стилями оформлення. На даний час дійсними залишається ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» від 07.01.2007 та ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання бібліографічного опису» від 07.01.2016 р. зі змінами від 01.05.2017 р., який регламентує оформлення «Списку використаної літератури».

Нововведенням є використання 11-ти інших стилів оформлення посилань та списку використаної літератури.

Для успішного написання курсової роботи рекомендується використання наступних стилів оформлення бібліографічного опису:

1) відповідно до ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання бібліографічного опису» зі змінами в якому регламентовано правила оформлення бібліографічних посилань, які бувають текстові, підрядкові та поза текстові. Зразок оформлення бібліографічних посилань наведено в **Додатку 7**. Оформлення «Списку використаної літератури» проводити згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, який складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів повністю без скорочень і пропусків будь-яких елементів. Зразок оформлення списку використаних джерел наданий у

Додатку 6. Згідно з вимогами, автор праці має можливість використовувати бібліографічні посилання та вкінці подати список використаних джерел

2) згідно зі стандартами Chicago/Turabianstyle (далі – Чикаго стиль: виноски та бібліографія), який можна використовувати відповідно до Наказу згаданого вище. Зразок оформлення бібліографічного посилання згідно з стилем «Чикаго стиль: виноски та бібліографія», подано в **Додатку 8**, а регламент оформлення розділу «Список використаної літератури» подано в **Додатку 9**.

Для якісного написання та успішної підготовки курсової роботи рекомендуємо використання, власне, другого варіанту – **згідно «Чикаго стиль: виноски та бібліографія»**

Курсова робота може включати додатки. У додатках вміщують матеріал, який є необхідним для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження (це можуть бути ілюстрації, схеми, таблиці тощо). Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишеться відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

5. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана курсова робота до початку сесії подається на кафедру... й після реєстрації передається науковому керівнику для рецензування.

Науковий керівник перевіряє роботу та оцінює її згідно з критеріями оцінювання курсових робіт. Позитивно курсова робота оцінюється відміткою «допускається до захисту» та виставленням відповідної кількості балів. Захист курсових робіт здійснюється за встановленим графіком перед комісією у складі двох викладачів кафедри за участю наукового керівника.

До захисту пошукувач отримує свою роботу, готується аргументовано відповісти на зауваження й запитання. Процедура захисту передбачає стислий виклад здобувачем головних проблем дослідження та їх вирішення, відповіді на запитання членів комісії. Для розкриття змісту курсової роботи та викладу основних результатів проведеного дослідження здобувачеві надається не більше 10 хвилин.

Викладачі кафедри та присутні мають право задавати питання щодо змісту роботи та будь-яких інших проблем теми. Якість захисту курсової роботи враховується при її підсумковому оцінюванні. При цьому відбувається обмін думками, у якому беруть участь науковий керівник та члени кафедри, присутні на захисті. У процесі захисту членами комісії оцінюється глибина знань здобувачем досліджуваної теми, уміння вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлені запитання. Остаточна оцінка вноситься у відомість та залікову книжку студента.

У випадку, коли здобувач отримав оцінку «незадовільно», йому надається тижневий термін для переробки роботи. Повторний захист курсової роботи повинен відбутися до початку екзаменаційної сесії.

Оцінювання курсових робіт здійснюється за 100-бальною шкалою. Вони розподіляються за наступною схемою:

50 балів	Зміст курсової роботи (формулювання теми, її актуальність, відповідність змісту темі роботи, повнота розкриття теми, науково-теоретична значимість дослідження)
20 бали	Творчий підхід і самостійність при написанні роботи, її практична значимість (наявність елементів творчого пошуку, виклад і обґрунтування власної думки, формулювання пропозицій щодо практичного використання матеріалів проведеного дослідження)
10 бал	Опрацювання джерел (відповідність підібраних джерел темі роботи, їх кількість (достатня/недостатня), вміння робити посилання, правильність і повнота бібліографічного опису)
10 бал	Зовнішнє оформлення роботи (стиль написання, якість і акуратність оформлення, його відповідність вимогам)
10 бали	Захист курсової роботи (розкриття її змісту та виклад основних результатів проведеного дослідження, питання тощо)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Історія зародження Європейського Союзу.
2. Рада Європи – історія та мета створення.
3. Вишеградська група: історія створення та сучасна діяльність.
4. ЄС - як регіональне наддержавне утворення у сучасній Європі.
5. Основні етапи становлення та розвитку міжнародних організацій.
6. Організація - Центральноєвропейська ініціатива (ЦЕІ) – історія та мета створення.
7. Типологія та функції міжнародних організацій.
8. Глобальний економічний простір, як середовище формування міжнародних організацій.
9. Правові основи діяльності міжнародних організацій.
10. Акти органів міжнародних організацій.
11. Поняття та принципи діяльності міжнародних службовців.
12. Історія створення та правові основи діяльності ООН.
13. Цілі та принципи діяльності ООН на міжнародній арені на сучасному етапі.
14. Основні міжнародні організацій системи ООН.
15. Історія створення спеціалізованих установ ООН.
16. ЮНЕСКО – сьогодення та перспективи.
17. Всесвітня організація охорони здоров'я – історія створення та сучасна діяльність.
18. Міжнародна організація праці – історія створення та сучасна діяльність.
19. Організація Об'єднаних Націй по промисловому розвитку – як спеціалізована установа ООН.
20. Історія, цілі створення та структура НАТО.
21. Роль НАТО у сучасному світі.
22. Створення ОБСЄ. Цілі та завдання організації.
23. Північноамериканська зона вільної торгівлі – історія, мета та цілі створення організації.
24. Ліга Арабських Держав – історія створення, завдання та роль в міжнародних відносинах.
25. Виникнення та розвиток Євросоюзу та його правової системи.
26. Поняття та структура права ЄС.
27. Джерела права ЄС.
28. Співвідношення Європейського права з міжнародним правом.
29. Співвідношення Європейського права з внутрішнім правом держав-членів.
30. Поняття правового механізму ЄС.
31. Бюджетна політика ЄС і її вплив на економіку ЄС.

32. Система фінансових установ Європейського Союзу, її основні елементи.
33. Етапи формування економічного та валютного союзу: основні заходи та їх правове оформлення.
34. «Основні свободи» внутрішнього ринку: поняття, сутність, юридичне закріплення.
35. Спільна соціальна політика ЄС: правові аспекти.
36. Трудове право ЄС: поняття, особливості, джерела та система.
37. Принципи трудового права ЄС.
38. Правове регулювання ЄС у сфері освіти і культури.
39. Житлове право ЄС: поняття, особливості, джерела та система.
40. Екологічне право ЄС: поняття, історія формування. Принцип захисту навколишнього середовища.
41. Енергетична політика ЄС та охорона навколишнього середовища.
42. Основні інститути екологічного права ЄС.
43. Компетенція ЄС у сфері охорони навколишнього середовища.
44. Принципи екологічного права ЄС.
45. Екологічна ситуація в Європі та її вплив на міжнародні відносини
46. Основні міжнародні правові акти про економічні та культурні права людини.
47. Співробітництво України з НАТО.
48. Стан та перспективи міжнародного співробітництва України в енергетичній сфері.
49. Створення Організації Об'єднаних Націй та характеристика її основних органів.
50. Україна - НАТО: питання співробітництва у невійськовій сфері.
51. Україна в провідних міжнародних організаціях.
52. Інвестиційна діяльність в Україні на сучасному етапі.
53. Економічне співробітництво країн-членів МЕРКОСУР.
54. Транснаціональні компанії у світовому господарстві.
55. Загальна декларація прав людини - характеристика.
56. Поняття та історія боротьби за права людини.
57. Міжнародний захист прав людини.
58. Поняття і зміст джерел міжнародного права.
59. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права.
60. Поняття міжнародно-правових санкцій.
61. Право на інформацію в міжнародному праві.
62. Східна Європа у зовнішній політиці Дональда Трампа.
63. Ініціатива "Тримор'я" та можливості для України.
64. Смоленська катастрофа та її наслідки для польсько-російських відносин.
65. Проблема сучасного морського піратства.
66. Процес прийняття зовнішньополітичних рішень в Європейському Союзі
67. Співпраця ЄС та Ліги Арабських держав.

68. Молдова в рамках Європейської політики сусідства.
69. Моральність та політика: історія та сучасний аспект
70. Болгарія в системі міжнародних відносин від кінця Першої і до кінця Другої світової війни
71. Югославія в системі міжнародних відносин (1918-1945 рр.)
72. Зовнішня політика Чехословацької республіки в 1918-1945 рр.
73. Зовнішня політика Румунії від кінця Першої до кінця Другої світової війни
74. Зовнішня політика Угорщини в 1918 –1945 рр.
75. Зовнішня політика Болгарії (1944-1989 рр.).
76. Зовнішня політика Югославії (1945-1990 рр.).
77. Зовнішня політика Чехословаччини в 1945-1989 рр.
78. Зовнішня політика Румунії в 1945-1989 рр.
79. Зовнішня політика Угорщини в 1945-1989 рр.
80. Підготовка та вступ Угорщини до НАТО та ЄС.
81. Двосторонні відносини Україна та Угорщини.
82. Основні етапи еволюції зовнішньої політики Чеської Республіки після «оксамитової» революції 1989р.
83. Взаємовідносини Чеської Республіки з ЄС та НАТО.
84. Двосторонні відносини Чехії та України.
85. Євроатлантична інтеграція Словацької Республіки
86. Відносини Словацької республіки та України
87. Підготовка і вступ Болгарії до НАТО та Європейського Союзу.
88. Розвиток українсько-болгарських відносин.
89. Вступ Естонії, Литви і Латвії до НАТО.
90. Підготовка та вступ Естонії, Литви, Латвії в Європейський Союз.
91. Взаємовідносини країн Балтії та України.
92. Підготовка і вступ Румунії до Європейського Союзу.
93. Вступ Румунії до НАТО.
94. Українсько - румунські відносини.

ДОДАТОК 2. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Країнознавство»

на тему: «Підготовка та вступ Угорщини до НАТО та ЄС»

студента (ки) _____ курсу _____ групи _____

напряму підготовки: 05 «Соціальні і поведінкові науки»

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальності: 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва спеціальності)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Керівник проекту

Завідувач кафедри . _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

(підпис)

Результати захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Дата _____

**ДОДАТОК 3. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ ТА
КАЛЕНДАРНОГО ПЛАНУ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра

Освітній рівень – бакалавр

Напрямок підготовки – 05 «Соціальні і поведінкові науки»

(шифр і назва)

Спеціальність – 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

**З А В Д А Н Н Я
НА КУРСОВУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені розпорядженням по кафедрі від «___» _____ 2017 р.

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

4. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів курсової роботи	Строк виконання етапів	Примітка
1.	Збір інформації, робота над бібліографією		Виконано
2.	Розробка плану курсової роботи		Виконано
3.	Актуалізація теми, постановка завдань дослідження		Виконано
4.	Робота над розділом 1 « »		Виконано
5.	Робота над розділом 2 « »		Виконано
6.	Робота над розділом 3 « »		Виконано
7.	Робота над висновками		Виконано
8.	Оформлення курсової роботи		Виконано
9.	Подання роботи керівнику		Виконано
10.	Виправлення зауважень		Виконано
11.	Подання курсової роботи в завершеному вигляді на кафедру		Виконано
12.	Підготовка доповіді до захисту		Виконано
13.	Захист курсової роботи		Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

ДОДАТОК 4. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ПАРТІЙНИХ СИСТЕМ	6
1.1. Аналіз передумов формування теорії партійних систем.....	6
1.2. Дослідження партійних систем у теорії М. Дюверже.....	13
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПАРТІЙНИХ СИСТЕМ СУЧАСНОЮ ПАРТОЛОГІЄЮ.....	21
2.1. Внесок Дж. Сарторі у становлення сучасної теорії партійних систем.....	21
2.2. Критерії класифікації партійних систем та їх основні типи.....	26
2.3. Новітні тенденції у дослідженнях партійних систем.....	29
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ДОДАТОК 5. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

РОЗДІЛ 1 ФОРМУВАННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ПАРТІЙНИХ СИСТЕМ

1.1. Аналіз передумов формування теорії партійних систем

Здійснюючи взаємозв'язок між громадянами і державою, партії вступають у контакт не тільки з органами влади, але й одна з одною. Для позначення способу цього взаємозв'язку партій використовується термін «партійна система». У найбільш загальному вигляді партійна система – це сукупність зв'язків і відносин між: партіями, які претендують на володіння владою в країні.

У світовій політичній науці проблема вивчення партійних систем, їхнього формування, виявлення особливостей становлення та умов трансформації розроблена такими західними вченими, як Ж. Блондель, М. Дюверже, Р. Даль, Дж. Сарторі та ін.

**ДОДАТОК 6. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ЗГІДНО ДСТУ ГОСТ 7.1:2006**

МОНОГРАФІЇ	Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50-х років ХХ століття: етнополітичний аналіз. [монографія]. Ігор Цепенда. – Київ : Вид-во ІПЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2009. 308 с.
ПІДРУЧНИКИ, НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ, АНТОЛОГІЇ, СЛОВНИКИ	<p>Попов В.И. Современная дипломатия: теория и практика. Дипломатия – наука и искусство : [Курс лекций]. – 2-е изд., доп. / В. И. Попов. – М. : Междунар. отношения, Юрайт-Издат, 2006. – 576 с.</p> <p>Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин : [Підручник]. – 3-тє ви., перероб. і доп. / М. З. Мальський, М. М. Мацях. – К. : Знання, 2007. – 461 с.</p> <p>Англо-український дипломатичний словник: понад 26 000 слів словосполучень / [За ред. І.С. Біка.]. К. : Знання, 2006. – 579 с</p>
СТАТТІ	Слободян Т.З. Трансформація виборчого законодавства в Республіці Польща та Україні 1990 – 2015 рр. (на прикладі місцевих виборів.) / Т. З. Слободян // Гілея: Науковий вісник. Збірник наукових праць. – 2015. – № 100 (9). – С. 281—285.
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ	Щедрова Г. П. Ризики модернізаційних змін політичної системи сучасної України / Галина Петрівна Щедрова // Модернізація політичної системи України: стан та перспективи розвитку : зб. наук. праць за матеріалами ІІ Всеукр. наук.-практ. конф., 23 жовтня 2008 року. — Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2008. — С. 5—7.
АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ	Дідух Г. Я. Формування іміджу жінки-політичного лідера : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / Ганна Ярославівна Дідух. — К., 2010. — 20 с.
ЕЛЕКТРОННІ ДЖЕРЕЛА	Козаков В. М. Політична еліта: особливості суб'єкт-об'єктної взаємодії механізмів формування системи цінностей державного управління в Україні [Електронний ресурс] / В. М. Козаков // Незалежний культурологічний часопис «Ї». – Режим доступу : http://www.ji.lviv.ua/n45texts/kozakov.htm . — Назва з титул. екрану.

**ЗАКОНОДАВЧИ
ТА
НОРМАТИВНІ
ДОКУМЕНТИ**

Конституція України : за станом на 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 36 с. — (Бібліотека офіційних видань).

**ДОДАТОК 7. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО
ПОСИЛАННЯ ЗГІДНО ДСТУ 8302:2015
ЗА ЧАСТОТОЮ ВИКОРИСТАННЯ В ТЕКСТІ**

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІ.	Для полегшення написання курсової роботи рекомендується використання підрядкового бібліографічного посилання, яке розміщують як примітку в нижній частині сторінки
ПОВНА ТА КОРОТКА ФОРМА ПОСИЛАННЯ ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА ПРОБЛИ МІЖ ЗНАКАМИ	Різниця між використанням повного та короткого посилання полягає у використанні його об'єктів. Форма повного посилання використовується в тому випадку, коли не було використано в тексті роботи жодного об'єкта. <i>Приклад оформлення:</i> ¹ Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз : монографія. відп. ред. Київ : Вид-во ІПЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2009. С. 230-330 . Скорочена форма використовується в тому випадку коли було використано в тексті основні об'єкти посилання <i>Приклад оформлення:</i> ¹ Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз : Київ : Вид-во ІПЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2009. С. 230-330 .
ПОВТОРНЕ ПОСИЛАННЯ НА ЗАПИС	Приклад повторного застосування посилання ² Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз. С. 230-330.
ЯКЩО ПЕРВИННЕ Й ПОВТОРНЕ БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ НА ОДНУ Й ТУ САМУ СТОРІНКУ ДОКУМЕНТА РОЗМІЩЕНО ОДНЕ ЗА ОДНИМ	Текст повторного посилання замінюється словами «Там само», «Там же», «Ibid» ¹ Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз : монографія. відп. ред. Київ : Вид-во ІПЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2009. С. 230-330 . ² Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз. с. 230-330 ³ Там само
ЯКЩО ПЕРВИННЕ Й	Текст повторного посилання замінюється словами «Там само», «Там же», «Ibid» та додається номер

ПОВТОРНЕ БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ НА ІНШУ СТОРІНКУ ДОКУМЕНТА РОЗМІЩЕНО ОДНЕ ЗА ОДНИМ	сторінки ¹ Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз : монографія. відп. ред. Київ : Вид-во ІПЕНД ім. І.Ф. Кураса, 2009. С. 230-330 . ² Цепенда І. Є. Українсько-польські відносини 40-50 - х років ХХ століття: етнополітичний аналіз. С. 230-330 ³ Там само ⁴ Там само. С. 235
---	--

ЗА ВИДАМИ ДОКУМЕНТА

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Анохіна Т. О. Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі : монографія. Вінниця, 2008. 160с. 2. Дахно І. І. Історія держави і права : навч. посібн. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 408 с.
Два і більше авторів	1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики : курс лекцій. Київ, 2011. 223 с. 2. Бірюков І. А., Заїка Ю. О., Співак В. М. Цивільне право України. Заг. частини : навч. посібн. для студ. спец. вузів. Київ, 2005. 304 с. 3. Аномалії в цивільному праві України : навч. практик. Посібн . Р. А. Майданик та ін. ; відп. ред. Р. А. Майданик. 2-ге вид. переробл. та допов. Київ : Юстініан, 2010. 1008 с.
Без автора: редактор	Спортивная медицина: практические рекомендации / ред. Р. Джексон. Київ : Олимпийская литература, 2003. 384 с.
укладач	Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т. 2 : М-Я / авт.-уклад. Ю. Ковалів. Київ. 2007. 624 с.
переклад	Бэнтли Э. Жизнь драмы / перевод с англ. В. Воронина; предисл. И. Минакова. Москва. : Айрис-пресс, 2004. 416 с.
Багатотомний документ: загалом	Теорія і методика фізичного виховання : в 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич ; пер. з рос. Л. К. Кожевникової. Київ, 2008. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 392 с. ; Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення. 368 с.
окремий том	Франко І. Из секретів поетичної творчості // Франко І.

	Зібрання творів : у 50-ти т. / АН УРСР. Ін-т л-ри ; редкол. : Є. Кирилюк (голов. ред.) та ін. Київ : Наук. думка, 1976–1986. Т. 31 : Літературно-критичні праці (1897–1899) / уклад. Ф. Лось. 1981. 596 с.
Матеріали конференцій	Чернілевська О. І. Поняття і ознаки множинності осіб у зобов'язанні. <i>Сучасний стан та перспективи подальшого розвитку правової системи України</i> : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 14–15 вересня 2012 р.). Харків, 2012. С. 65–66.
Документи, що продовжуються	Бурбело В. Б. Сучасні концепції дискурсу та лінгвопрагматичні засади дискурсології. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія</i> . 2002. Вип. 32–33. С. 79–86.
Інші видання: законодавчі та нормативні документи	1. Закон України про рекламу (за станом на 25 січня 2000 р.) // Верховна Рада України. Київ : Парламентське видавництво, 2000. 20 с. 2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435–IV. Дата оновлення : 19.07.2017. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15 (дата звернення : 20.08.2017 р.).
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. <i>Чорнобиль : Ін-т пробл. Безпеки АЕС НАН України</i> , 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. Безпеки АЕС; 06-1).
Атласи	Куерда Х. Атлас ботаніки / пер. з ісп. В. Й. Шовкун. Харків, 2005. 96 с.
Бібліографічні покажчики	Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році. Львів : Укр. технології, 2007. 74 с.
Частина документа: стаття матеріалів конференцій	3 Скальський В. Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення і експлуатація машинобуд. конструкцій : праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11–13 лист. 2010). Львів. С. 9–10.
стаття збірника	3 Герман К. Ф. Розвиток лексики українських говірок Буковини в ХХ ст. <i>Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія</i> : збірник наукових праць. Чернівці,

		2008. Вип. 428–429. С. 7–9.
стаття журналу	з	Завальний А. Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння. <i>Право України</i> . 2006. № 1. С. 113-116. <i>або</i> Завальний А. Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння // <i>Право України</i> . 2006. № 1. С. 113-116.
стаття з газети		Дубогай О. Д. Щоденник здоров'я школяра. <i>Валеологія</i> . 1999. №7, квітень. С. 2–6.
інтерв'ю		Бубка С. Копенгаген: олімпійські зустрічі : [інтерв'ю з президентом НОК України С. Бубкою про роботу 121 сесії МОК]; інтерв'ю вела Г. Нечаєва. <i>Олімпійська арена</i> . 2009. №10. С. 2–4
рецензія		Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір. <i>Вісн. Кн. Палати</i> . 2001. № 12. С. 14–15. Рец. На кн.: Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – поч. ХХ ст.) : монографія : у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с.; Т. 2. 400 с.
Електронні ресурси		1. Берташ В. Пріоритети визначила громада // <i>Голос України</i> : електрон. версія. газ. 2012. № 14 (5392). Дата оновлення : 04.08.2012. URL : http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u.pdf (дата звернення: 06.08.2012).
Автореферати дисертацій		Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. канд. іст. наук. Київ. 2003. 20 с.
Неопубліковані документи: дисертації		Воскобойнікова-Гузєєва О. В. Бібліотечно-інформаційна сфера України в контексті соціальних трансформацій кінця ХХ ст. – 10-х років ХХІ ст.: концепції стратегічного розвитку, динаміка змін, перспективи : д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014.

**ДОДАТОК 8. ДОДАТОК 6. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ЗГІДНО «ЧИКАГО СТИЛЬ: ВІНОСКИ
ТА БІБЛІОГРАФІЯ»**

<p>Загальні рекомендації</p>	<p>Список використаних джерел розміщується в кінці роботи на окремій сторінці. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти і отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа. Кожне джерело, процитоване в роботі має з'явитися у списку використаних джерел. Так само, кожен запис у списку використаних джерел має бути згаданим в тексті роботи.</p> <p>Назва списку використаних джерел – Бібліографія. Заголовок розміщується по центру. Після заголовку необхідно відступити два рядки та розмістити список використаних джерел.</p> <p>Міжрядковий інтервал протягом списку – одинарний.</p> <p>Бібліографія наводиться в алфавітному порядку (за прізвищем автора або редактора/укладача, якщо немає автора).</p> <p>Кожен бібліографічний опис джерела починається з нового рядка з вирівнюванням по ширині без відступів. Між кожним бібліографічним описом має бути проміжок в один рядок.</p> <p>Якщо бібліографічний опис джерела займає кілька рядків, тоді перший рядок опису вирівнюється по ширині без відступів, а наступні рядки – з відступом у 0,5 см.</p>
<p>Характеристика джерела</p>	<p>Приклад оформлення</p>
<p>Книги: Один – три автори</p>	<p>Прізвище1 Ім'я1, Ім'я2 Прізвище 2 і т.д.. Антохіна, Тетяна. <i>Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі</i>. Вінниця, 2008.</p> <p>2. Дахно, Ігор. <i>Історія держави і права</i>. Київ: Центр навч. л-ри, 2006.</p> <p>3. Голубовська Ірина, та Ігор Корольов. <i>Актуальні проблеми сучасної лінгвістики</i>. Київ, 2011.</p>
<p>Без автора: Редактор, укладач, перекладач</p>	<p>Джексон, Р., ред. <i>Спортивная медицина: практические рекомендации</i>. Київ: Олимпийская литература, 2003.</p>
<p>Багатотомний документ: загалом</p>	<p>Круцевич, Т. <i>Теорія і методика фізичного виховання</i>. 2 т. Пер. з рос. Л. Кожевнікової. Київ: 2008.</p>

окремий том	Франко, І. Із секретів поетичної творчості. Т. 31, «Літературно-критичні праці (1897–1899)». / уклад. Ф. Лось. Київ, 1981.
Матеріали конференцій	Чернілевська О. «Поняття і ознаки множинності осіб у зобов'язанні.» Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Харків, вересень 14–15, 2012.
Інші видання: законодавчі та нормативні документи	Про Національну поліцію, № 580-VIII, розд. II ст. 6 (2015)
стаття з журналу (друк). Якщо журнал онлайн подається URL	Завальний, А. «Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння.» <i>Право України. I</i> (2006): 113-116. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Bioen_2015_1_7
стаття з газети (друк). Якщо журнал онлайн подається URL	Дубогай, Олег. «Щоденник здоров'я школяра.» <i>Валеологія</i> . квітень 1999.
Електронні ресурси	1. Веб-сторінка Берташ, В. «Пріоритети визначила громада.» golos.com.ua . Серпень 4, 2012. http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u.pdf
Автореферати дисертацій	Старовойт Св'ятслав. «Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр.» Дис. канд. іст. наук. Київ. 2003.

**ДОДАТОК 9. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО
ПОСИЛАННЯ ЗГІДНО «ЧИКАГО СТИЛЬ: ВІНОСКИ ТА
БІБЛІОГРАФІЯ»**

Загальні рекомендації	<p>Якщо вдруге у праці цитується те саме джерело, у виносці потрібно тільки зазначити прізвище автора, скорочену форму заголовка (якщо більше чотирьох слів).</p> <p>Якщо первинне й повторне бібліографічні посилання на одну й ту саму сторінку документа розміщено одне за одним, текст повторного посилання замінюється словами «Там само», «Там же», «Ibid».</p> <p>Якщо первинне й повторне бібліографічні посилання на іншу сторінку документа розміщено одне за одним, текст повторного посилання замінюється словами «Там само», «Там же», «Ibid» та додається номер сторінки</p>
Книги: Один – три автори	<p>Ім'я1 Прізвище1, Ім'я2 Прізвище2 і т.д. Тетяна Антохіна. <i>Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі</i> (Вінниця, 2008), 58</p> <p>2. Ігор Дахно. <i>Історія держави і права</i> (Київ: Центр навч. л-ри, 2006), 79</p> <p>3. Ірина Голубовська, та Ігор Корольов. <i>Актуальні проблеми сучасної лінгвістики</i> (Київ, 2011), 78</p>
Без автора: Редактор, укладач, перекладач	<p>Р Джексон, ред. <i>Спортивна медицина: практичні рекомендації</i> (Київ: Олімпійська література, 2003), 87</p>
Багатотомний документ: загалом	<p>Круцевич, Т. <i>Теорія і методика фізичного виховання</i>. 2 т. Пер. з рос. Л. Кожевнікової (Київ: 2008)</p>
окремий том	<p>І Франко. Із секретів поетичної творчості. Т. 31, «Літературно-критичні праці (1897–1899)» уклад. Ф. Лось (Київ, 1981), 78.</p>
Матеріали конференцій	<p>О. Чернілевська. «Поняття і ознаки множинності осіб у зобов'язанні» (Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Харків, вересень 14–15, 2012)</p>
Інші видання: законодавчі та нормативні документи	<p>Про Національну поліцію, № 580-VIII, розд. II ст. 6 (2015)</p>
стаття з журналу (друк). Якщо журнал	<p>А. Завальний. «Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння,» <i>Право України</i>. 1(2006): 113-116. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Bioen_2015_1_7</p>

онлайн подається URL	
стаття з газети (друк). Якщо журнал онлайн подається URL	Олег Дубогай. «Щоденник здоров'я школяра.» <i>Валеологія</i> . квітень 1999.
Електронні ресурси	1. Веб-сторінка В. Берташ, «Пріоритети визначила громада.» golos.com.ua. Серпень 4, 2012. http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u.pdf
Автореферати дисертацій	Св'ятслав Старовойт. «Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр.» (Дис. канд. іст. наук. Київ. 2003), 56.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до написання курсових робіт для студентів денної форми навчання спеціальності 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Укладачі:
Бойчук О.І.
доц. Струтинська Т.З.

Підписано до друку _____ 2017 р.
Формат 60x84 1/і 6- Папір типогр. Гарнітура Times. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 1. Обл. вид. арк. 2,10 Тираж 100 екз. Вид. № ____.
Замов. № Ціна договірна.
Видавництво

Адреса редакції:

Телефон: _____ **Факс:** _____
E-mail: _____